

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. IIII. Defensio Canonum Apostolorum de nuptijs, quos
Magdeburgenses dicunt repugnare inter se: & de interpretatione Canonis
5. ex vi verborum, & collatione scripturae Pauli: & quomodò ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

Locus ex epistola ad Colossenses nihil contra Christianum ciborum delictum facit.

Saul ieiunium indixit cum Dei non dubia approbatione.

1. Reg. 14.

Ieiunio indicto Archiepiscopi Salisburgensium iram Dei placat.

cat. Quæro enim à vobis Magdeb. abstinebantne Iudæi ab omni genere piscium? minimè, dicetis: quin potius ab alio abstinebant, ab alio non abstinebant: quia aliud genus erat immundum, aliud non, nõ natura, sed lege, quæ umbram habebat. Et in figura hoc genus vetabat, illud non vetabat. At nos à nullo genere piscium, in ieiunijs nostris lege indictis, abstinemus. Rursus quæro, abstinebantne Iudæi ab omni esu carnis? ne id quidem dicetis, Sed potius secundum leges Leuitici ab alio abstinebant, ab alio non. At nos omni genere carnis, in ieiunijs apostolica & Ecclesiastica lege indictis, abstinemus. Quorsum igitur illud Pauli nobis obijcitis, Nemo vos iudicet in cibo & potu, aut parte diei festi? Præterea si cum Saul, vt se de inimicis suis vlcisceretur, ieiunium indixit, & quidem pœna proposita maledictionis, laqueum conscientijs iniicit, quemadmodum ieiunio indicto tantam Deus, vt ait Tertullianus, auctoritatem præstitit, vt filius Ionathas, quanquam ignarus edicti, sorte tamen sit diuinitus de delicto conuictus? Addit præterea idem Tertullianus: Benè autem, quod & Episcopi vniuersæ plebi mandare ieiunia assolent, non dico de industria stirpium conferendarum, sed interdum ex aliqua sollicitudinis ecclesiasticæ causa. Deniquè, vt hunc locum semel finiam, legite historiam Salisburgensium Archiepiscoporum, vnde, quantum ad placandum Deum ieiunium indictum valeat, facile, si vultis, intelligetis. Cum enim, ante annos propè octingentos post mortem Beretici Archiepiscopi Salisburgensis, tam ingens frigus mense Maio præter naturam esset, vt aues ipsæ interirent, & imber guttarum ardētium, ac coloris sanguinei efflueret, quæ quibus inciderent, celeri eos morte perimerent, Episcopi Bauariæ in ea plaga ac calamitate ieiunium per totam Bauariam indixerunt: iidemq; cum Principe Bauariæ Bessalio, nudis pedibus in cinere ac sacco tum publice, tum priuatè pœnitentiam egerunt, & peccata confessi sunt. ita factum est, vt plaga illa inflicta curata, & ira Dei placata fuerit. An igitur tam admirabilis beneficij tam ingrata memoria vestra erit, vt indicta ieiunia condemnetis, & ad laqueos conscientiæ, & traditiones hominum, ac non potius ad pietatem & pœnitentiam, ac veniam impetrandam pertinere dicatis? idq; cum permulti nationis vestræ ex Bauariis oriundi, nunquam nati essent, nec huius lucis vsuram cepissent, nisi ieiunium illud indictum esset.

Defensio Canonum Apostolicorum de nuptijs, quos Magdeburgenses dicunt repugnare inter se: & de interpretatione Canonis 5. ex vi verborum, & collatione scripturæ Pauli: & quomodo conuincantur Magdeburgenses ignorare, quæ sint & dicantur pugnantia, item defensio aliorum duorum Canonum de ieiunio, quos falso tradunt pugnare inter se. Cap. 4.

“ **S**ed pergamus ad alia, quæ in accusatione Canonum sequuntur: Deindè
“ (inquiunt) inter eos reperiuntur Canones repugnantia præcipientes, quales

quales sunt 5. 17. & 16. 40. & 41. quorum alij nuptias sacerdotum damnant, alij verò admittunt.]

Hactenus Magd. videamus deinceps, vtrum ita sit. Canon quintus iubet, vt Episcopus aut presbyter vel diaconus vxorem suam ne excludat prætectu religionis. Quia enim præcipit Apostolus, vt Episcopi, presbyteri, & diaconi sint pudici & continentes, vt antè docuimus, vetat hic Canon 5. Apostolorum, ne hoc prætectu continentia, vxores, quas, antequàm Episcopi, presbyteri, aut diaconi fierent, duxerunt, domo eijciant, & alere ac curare definant. non enim iubet Apostolus, inhumanos esse, sed continentes. Hic mihi respondeant Magd. si episcopi, presbyteri, & diaconi non tenentur lege continentia, quæ ista *πρόφασιν ὑλαβείας*, id est, quæ ista reuerentia, ac religiofi metus causa, quam prætexit Episcopus, aut presbyter, vel diaconus, vt vxorem eijciat, non enim dixit, qui eijcit propter *ἀδελφία*, id est, abominationem, sicut dixit Canon 51. sed propter prætextum *ὑλαβείας*, quod verbum semper in bonam partem accipitur. Neque dixit, Episcopus, presbyter, aut diaconus, qui abstinet *ἀσκήσιον*, id est, propter exercitationem, quæ carnem menti subiiciat: quia, vt abstinere ab vxoribus necessarium est Episcopis, presbyteris, & diaconis, quibus Apostolus præcipit castos & continentes esse, propter iuge ministerium orandi & sacrificandi, vt ait sanctus Innocentius, sic reliquis etiam clericis omnibus infra subdiaconum licet, si velint, ex consensu ad tempus abstinere ab vxoribus suis, non propter abominationem coniunctionis maritalis, sed *ἀσκήσιον*, iuxta canonem 51. id est, ad exercitationem corporis, vt vacent scilicet ieiunio & orationi, sicut laicis quoque permittit Apostolus. Restat igitur, vt hoc canon iste quintus Apostolorum prohibeat, ne Episcopus, presbyter, aut diaconus, quia eis non liceat vxoribus suis uti, sed potius necesse sit continentiam colere propter iuge ministerium ecclesie, quod summa religione & reuerentia tractandum est: ne, prætextu inquam huiusmodi reuerentia & continentie religiose, vxores domo eijciant, relicta earum cura. Hoc enim inhumanitatis, vt dixi est, & à pietate alienum. Quod si aliquandò accidat, vt propter suspicionem & scandalum eijcere necesse sit, non iam eijcitur prætextu religionis, sed potius, quia ita ratio sacri & iugis ministerij postulat, ne aduersario detur occasio maledicti gratia: & vituperetur sacrum ministerium, quod diuina lex à continentibus tractari voluit. Hic igitur Canon, quem hactenus interpretati sumus, non solum non permittit Episcopis, presbyteris, & diaconis nuptias, id est, vt vxores ducant, vt Magdeburgenses noui Nicolaitæ falso interpretantur, sed suis verbis satis clarè significat, abstinendum esse istis ab ijs, quas ante ordinationem duxerunt: siquidè cauet, ne prætextu huiusmodi cōtinētie religiose, cuius lege tenentur, vxores eijciat suas. Videamus iam de canone 17. an huic quinto repugnet, vt Magdeburgensibus videtur, non intelligentibus neq; quæ loquuntur, neq; de quibus affirmant. Qui post baptismum (inquit) duobus coniugijs copulatus est, aut concubinam habuit,

Explicatio
canonis Apo-
sto. 5. & quo-
modo ex eo
eliciatur cō-
tinentia sacri
ordinis.

epist. 2. cap.
9. tom. 1. con-
pag. 529.

Magd. noui
Nicolaitæ.

Canon V. cũ
17. non pu-
gnat.

buit,

buit, non potest esse Episcopus, presbyter, diaconus, aut denique ex numero clericorum. Hic canon, vt antè dixi, non damnat secundas nuptias: quis enim hoc vnquam dixit, aut dicit modò, præter Magdeburg. subuersos, & suo iudicio condemnatos? sed eos, qui vnis nuptijs contenti non fuerunt, prohibet ordinari in ministris Ecclesiæ. Quare, qui dicunt hunc Canonem 17. & illum V. pugnancia præcipere, si legem pugnantium didicissent, nunquam hoc, ne per somnium quidem, dixissent. Nunc autem isti boni & pulchri dialectici idem putant esse, præcipere pugnancia, & præcipere diuersa. Immodò, vt respondeamus istis, vt Salomon præcipit, respondere stulto contra stultitiam eius, nè sapiens sibi videatur: Si isti duo Canones pugnancia præcipiunt, necesse est, vt tanquam affirmatio & negatio pugnent. Siquidè dicuntur secundum complexionem: necesse item est, vt pugnat affirmatio & negatio, sic etiam pugnent ea, quæ sunt sub affirmatione & negatione, id est, ea, de quibus affirmatur & negatur. Quæramus ergò à Magdeb. quid est sub negatione in V. Canone? necesse est, vt respondeant, non eijcere vxorem prætextu religionis. hoc enim præcipit. Quid rursus sub affirmatione, aut negatione in Canone 17? necesse enim est alterutrū dare: necesse item est, vt respondeant, aut præcipi, non esse Digamum, qui sit ordinandus in clero: & tunc, cum illud quod in V. Canone præcipitur, sit quoque sub negatione, ille Canon & hic non iam pugnancia præcipiunt, quia non sunt affirmatio & negatio, sed vtraque negatio. Si dicant, præcipi in 17. Canone, talem ordinare, qui non sit Digamus, hoc rursus, quod hîc est sub affirmatione, nõ est oppositum illi, quod est in V. Canone sub negatione, immodò aliud hîc affirmatur, aliud illic negatur: & vtrunque est verum, scilicet non debere eijci vxorem prætextu religionis, & ordinandum esse talem qui nõ sit digamus. non igitur pugnancia præcipiunt. Magdeburgenses verò, si videri volebant aliquid sapere, probare hoc debebant, & non præbere se ridiculos, more suo, ea quæ ignorant, temerè repræhendent. Videamus iam de alijs duobus canonibus præcipientibus quoque, vt isti volunt, pugnancia. Canon 40. iubet, vt bona Episcopi propria, si quæ habet, discernantur à bonis Ecclesiæ. Et subiicit causam: Nè occasione (inquit) ecclesiasticarum rerum, intercidant res Episcopi, qui nonnunquam vxorem, & liberos, & cognatos, aut seruos habet. Et hoc quoque de vxore dicit Canon, quam ante ordinationem duxit Episcopus, & de filijs, quos ante ordinationem procreauit. Etenim si post ordinationem possunt dare operam liberis, quemadmodū, vt sæpius dicam, præcipit eis Apostolus castos simul & continentis esse? Canon 51. Si quis (inquit) Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut denique alius ex numero Clericorum, à nuptijs aut carne aut vino abstineat, non *si associat*, id est, non vt carnem menti exercitatione corporis subijciat, sed propter abominationem, oblitus quod scriptum est, Et erant omnia valde bona, & quòd Deus masculinum & fœminam fecit eos, atque ita blasphemè creaturam Dei vituperet: aut corrigatur, aut deponatur, & ex Ecclesiâ eijciatur

*Conuincitur
Magdeburg.
ignorasse legem
pugnanciam.*

Prov. 26.

*Quòd nec Ca
non Apost.
40. & 51.
pugnant, vt
Magdeb. fin-
gunt.*

Genes. 1.

ciatur, item & laicus. Nulli permittit hic Canon, vt nuptias, tanquàm malas, damnet, & eas vituperet. qui enim vituperat, Deum accusat, qui marè & foeminam creauit: quin potius iuxta hunc Canonem, omnes, qui à nuptijs abstinent, abstinere debent. *ἡ ἀσκήσις*. Itaque causa abstinenti à nuptijs, omnium abstinentium debet esse communis, scilicet nè vllus eorum creaturam Dei vituperet: ipsa verò abstinentia non est omnium communis, nec omnibus necessaria, nisi Episcopis, presbyteris, & diaconis, quibus Apostolus continentes esse præcipit, quia sit eis iugiter vacandum sacris ministerijs verbi & orationis, & sacramentorum: alij verò siue clericis, siue laicis, libera est. Illud autem est obseruandum, quod hic Canon Apostolorum dixit vno verbo, *ἡ ἀσκήσις* abstinere à nuptijs, hoc Paulus, de laicis coniugibus loquens, dixit abstinere ex consensu ad tempus, vt vacet ieiunio & orationi, quod est abstinere ab vxore *ἡ ἀσκήσις*: vt iam *ἀσκήσις* nihil aliud sit, quàm exercitatio corporis ad subiiciendam carnem menti, quod fit inprimis ieiunio & oratione. Verùm Magd. & rerum, & verborum ignari, nihil distinguunt, neque considerant, nec obseruant: sed potius omnia inconsideratè confundunt, & secundum sua desideria interpretantur. Quid enim inconsideratius esse potest, quàm ità hunc Canonem interpretari, vt nuptias Episcopi, presbyteri, & diaconi Canon probet? Quasi ità isti argumententur, ex negatione còcludentes affirmationem: Nō possunt Episcopus, presbyter, & diaconus, abstinere nisi *ἡ ἀσκήσις*, ergò possunt ducere vxores. Immo, vt istos, sicut paulò antè fecimus, iterum ignorantia redarguamus, si hi duo Canones pugnantia præcipiunt, necesse est, vt vnum sit sub affirmatione, alterum sub negatione. In Canone 40. sub affirmatione est, Episcopum vxorem suam debere alere: in Canone 51. sub negatione est, non debere Episcopum à nuptijs propter abominationem abstinere: Vtrunque verò horum cum verum sit, non possunt esse pugnantia. Canonem quoque 64. de non ieiunando die Dominico & subbato, & Canonem 69. de ieiunio Quadragesimæ, & quartæ ac sextæ feriæ, repugnantia item præcipere dicunt. Fateor, pudet me ad hæc respondere, quæ magis digna sunt, vt cum risu prætereantur, quàm vt refellantur. Sed quia vereor, nè, si præteream & dissimulem, sapientes sibi videantur Magdeburgenses, idcirco necesse est, vt iterum dicam, iuxta prouerbium Salomonis, contra fatuitatem eorum respondere. Quæro igitur prius, ad quodnam genus oppositorum pugnantia ista, quæ vocant, pertinent? an ad Adaliquid? an ad priuationem & habitum? an ad còtraria? an ad affirmationem & negationem? Plura enim genera pugnantium non sunt, nisi hæc quoque nauum aliquem in Aristotelis arte, reperiunt. Credo, respondebunt, si vel ista degustauerunt, pugnare ista, quæ pugnare volūt, vt affirmationem & negationem. Sed videamus nunc, an ità sit. Nos 40. diebus ieiunamus exceptis Dominicis, quibus non ieiunamus, ità vt debere ieiunare 40. diebus exceptis Dominicis, sub affirmatione sit: debere nō ieiunare Dominicis diebus, sub negatione: vtrunque autem verum est. Quare hoc istos probare oportebat,

*Explicatio
canonis 51. &
collatio eius
cū loco Pauli.*

*Magd. insci-
tia.*

*Canon Apost.
64. & 69. nō
pugnant.*

Prou. 26.

C tebat,

tebat, quod non probârunt: neq; probare conati sunt. Item Græci 40. diebus ieiunant, exceptis Dominicis: sabbatis enim ieiunant, quatenus à carne abstinent. Quod quidem pro ieiunio sabbati in quadragesima relictum & traditum est illis, quod Ioannes Damascenus, in epistola de ieiunijs ad Cometan, ieiunium inchoatum vocat, siue imperfectum. quatenus enim sapius prandent, non ieiunant. sic etiam ait Zonaras Græcorum canonum interpretes, licere Græcis, sabbatis ieiunare *ἡ ἑπομένη ἡμέρα*, id est, quandò est sabbatum ex numero dierum, in quibus ieiunare præcipitur. Hanc consuetudinem habent illæ ecclesiæ, sicut eis à principio, vt illis conueniebat, traditum est. Apud illos igitur sub affirmatione canonis est, debere 40. diebus ieiunare, in quibus ponitur ieiunium inchoatum, siue imperfectum sabbati: sub negatione verò, non ieiunare Dominico die: neque sabbato integrè, quorum vtrunq; verum est. Ergò non præcipiunt Canones isti pugnantia. Cùm enim quod sub affirmatione est, & quod sub negatione, opposita sunt, necesse est tunc alterutrum eorum esse verum, & alterum falsum. Aut si hæc Magd. vera non putabant, debebant saltem probare falsa esse vtraq;, vel alterum: sed neutrum conati sunt, quia non potuerunt.

Defensio Canonum, qui eos excommunicant, quos Magdeburg. volunt non esse excommunicandos: & quomodo conuincantur errare in eo, & facere Apostolum sibi repugnantem: & quomodo non sint leuia, vt Magdeburg. falso putant, quæ in Canonibus Apostolorum pœna excommunicationis sancita sunt, vt illud, non abstinere à sanguine & suffocato. item ieiunare die Dominico, & die sabbati in ecclesia Orientalis, & non ieiunare quadragesima, & vasa sacra ad profanos vsus adhibere. Cap. 5.

“ TERTIÒ (inquiunt) multum Canones apertum vsum clauium præcipiunt: nam eos, qui scientes susceperunt excommunicatos, excommunicare iubet Canon 13. Laicos suffocato vescentes excommunicare iubet Canon 62. Propter ieiunia die Dominico obseruata deponit clericos, & excommunicat laicos Canon 65. Non ieiunantem quadragesima paschæ excommunicat Canon 58. Vasa sacra in profanos vsus assumpta excommunicat Canon 72.]

Deindè subiiciunt causam, cur hos Canones à se notatos non approbent, quia ob huiusmodi, inquiunt, tam leues res excommunicatione vsi, siue abusi potiùs, Apostoli nunquam leguntur. Immo Paulus (aiunt) recitat Catalogum excommunicandorum 1. Cor. c. 5. Verum in eo huiusmodi peccatores non adnotantur.]

Hæc Magd. Respondete ergò mihi Magd. si putatis texuisse hîc Apostolû Catalogum excommunicandorum omnium, cur in his nò numerauit blasphemus? aut, si blasphemus secundum vos nò est excommunicandus, quia nò est in hoc Catalogo, cur idè Apostolus (1. Ti. 1.) Hymenæû & Alexandrû, quia

Ratio Magd.
refellitur, sci
licet nò texu
isse Paulum
catalogum